

SLOVENSKI NAROD.

Izahaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od šestristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Govor slovenskega poslanca dr. J. Vošnjaka

v adresnej debati državnega zbora dne 30. oktobra.

(Po stenografskem zapisniku.)

(Konec.)

„Kar zadeva višjih učilišč, gotovo ne segamo tako daleč, da bi zahtevali lastno višje učilišče z izključivo slovenskim učnim jezikom. Naši iz srednjih šol dobajajoči učenci imajo jugoslovansko vseučilišče v Zagrebu, ako hočejo na slovanskem universitetu dalje studirati. Ako pa hočejo pohojevati nemško učilišče, bodo tudi lahko s popolnim znanjem nemškega jezika v vsako stopili; ali to vsaj bi jaz za naše juriste želel, da bi uže enkrat oživele z najvišjo naredbo od leta 1871. na Gradskem vseučilišču ustanovljene stolice s slovenskim učnim jezikom za praktične juridične učne predmete. Nj. ekszellenca tedanji naučni minister in zdani vodja naučnega ministerstva dr. Stremayr nam je sam leta 1871. obljubil, da bode izpeljal to Najvišjo naredbo, zato upamo, da bode zdaj rešil svojo moško besedo in storil to, kar nij samo v interesu našega naroda, ampak kar je tudi v interesu carevine; kajti tudi država mora želeli, da uradniki, ki občujó s prebivalstvom, znajo jezik ónega naroda, mej katerim živé.

„Slovenski narod je zmirom protestiral zoper nespoštovanje svojih narodnostnih pravic, ón je neprenehom trpko občutil, to tudi v vsakej sesiji te visoke zbornice izrazil po svojih zastopnikih in mi samo obžalujemo, da je visoka hiša bila za to zmirom gluha. Deloma morebiti iz neznanja razmer, deloma pak vsled pomisleka, katerega sem uže preje po-

jasnil, ker se je v naših željah iskalo možnosti zoper nemško narodnost, na katero nijmo nikdar mislili. Vemo in čutimo, da vsi narodi v Avstriji premorejo kaj samo tedaj, ako prijateljski složno delajo v skupni smoter, narediti našo domovino trdno in močno.

„Ako je tedaj razmerno tako majhen narod, kakor je slovenski, poslal 14 zastopnikov v državni zbor, je s tem konstatiral, da želje, katere ti poslanci navajajo tukaj v imenu prebivalstva, niso neopravičene, niso v zraku viseče. Oni možje, ki so se v prejšnjih letih v tej visokej zbornici vèli tudi kot zastopniki slovenskega naroda, a žalibog v tem svoj nalog iskali, da so ponižavali pred svetom lastno deželo in ljudstvo in desavuirali narodne zastopnike, ako so le-ti naznanjali opravičene želje naroda tej visokej zbornici, niso bili več voljeni, znamenje, da narod z njihovim delovanjem nij bil zadovoljen, mej tem, ko so bili narodni poslanci skoraj povsod voljeni soglasno.

„Visoko vlado dozvoljujem si na jeden odnošaj opozoriti. Naj ima óaa še tako dober namen, da bi se izvedla narodna ravnopravnost, a podložni organi ne verujó v njeno resnost, ne verujó, da so ti nameni v resnici tudi taki, ki se morajo izvesti.

„V administraciji in, priznajmo odkrito, tudi v sodstvu je v Avstriji mnogo gnjilega, in drugače tudi ne more biti, ako se je rabilo in zlorabilo politiške in celo sodnijske uradnike za agitacijsko orodje strankarskim nameram, kakor se je to godilo v poslednjih letih; ako uradnik misli s politiško agitacijo prikrivati slabe strani svojega uradnega delovanja, in zato, ker velja za do-

brega politiškega agitatorja, misli, da sme dolžnosti svoje kot državni organ zanemarjati. To, gospóda moja, nij zdravo stanje, uradnik naj bi si bil v svesti, da je državni organ, da je on tu za narode, a ne strankarski organ za jedno stranko ali jeden narod, da mora tedaj administracijo in sodstvo voditi v popolnem nevtralnem smislu! (Dobro! na desnej.)

„Koncem prejšnje državnozbornice sesije je nj. ekszellenca minister notranjih stvari izjavil, da uradnik se mora vzdržati vsake možnosti zoper katero koli narodnost v Avstriji. Od te izjave se na nižjih stopinjah še nij opazilo doslé kaj učinka. Navesti čem v to samo jeden vzgled.

„Kakor znano, je pred nekoliko tedni najhujša nesreča za kmetško prebivalstvo, goveja kuga, prikazala se v nekaterih okrajih Kranjske in spodnje Štajerske. Cesarsko okrajno glavarstvo v Ptuiju je, kakor hitro je stvar konstatiralo, razglasilo dotične oglase, a samo v nemškem jeziku (Klici na desnej: Čujte!) čisto slovenskim občinam, v katerih se čisto nijeden človek ne najde, ki bi nemški uradni slog prav razumel. Pri tako važnej stvari, ko gre na jednej strani za ohranjenje narodnega premoženja, na drugej strani pa tudi za visoke kazni zoper neubogljive, celo do 500 gold, se tako ravnanje vendar ne da na noben način opravičiti. A slovenski časopis, ki je ta dogodjaj popolnem objektivno naznanjal vladi, bil je konfisciran od ljubljanskega državnega pravdnštva. (Klici na desnej: Čujte! Čujte!)

„Baš tako so, da omenjam še jednega vzgleda, poštni nemško-slovenski blanketi odpravili se, in na mesto njih so stopili samo

Listok.

Pot v gornje strani.

Izpisek iz listov Stanko Vraza gospe Drag. Stauduarki, roj. Križmaničevej.

(Poslovenil Andrej Fr. Fekonja.)

(Dalje.)

Uskoki¹⁾ prebivajo po tako imenovanih Uskoških gorah od mejnikov kranjskih z jedne strani do blizu Samobora, a z druge strani proti jugu do ónih hribov, kateri segajo pri Slavetici in Krašici v prekrasne ravnine gradjanske Hrvatske. V tem pečevju in kamenji okolo Žumberka živeči stojé pod upravo krajišniško in činijo 11. in 12. četo (kompanijo) slunjskega regimenta. Razen tega ima jih tudi po bližnjih kranjskih vaseh 36 hiš, a to v Hrastu, v Mačkovci, Božičevem vrhu,

¹⁾ Tako jih imenuje politika. Ako vprašáš Uskoka: „Kaj si ti?“ poreče: „Jaz sem Vlah!“ Tako isto zovejo jih i beli i črni Kranjci.

Jugorji, Mahnji in Škemovci.¹⁾ Po Valvazorji bilo je v njegovem času (v 17. veku) Uskokov tudi po drugih kranjskih krajih na pr. okolo Vinice, Podbrežja, Metlike, Črnomlja itd. No, za sedaj sem samo toliko zvedel, da je na gospodščini Krupskej naselbina Marijin dol, kjer žive Uskoki, dolžni devati rame svoje pod puške slunjskemu regimentu. V sedanjo svojo domovino naselili so se Uskoki (po Valvazorji) sredi 16. veka (od kod? tega Valvazor ne pové) bržčas iz Bosne ali Hercegovine (vsaj človek tako soditi mora po narečju, katero govori), Ta stavec slavi jih, da so bili o njegovem času junaki na glasu. Zapriseženi sovražniki Turkov niso nikdar puščali življenja neprijatelju, nikdar ne varovali imenja in hiše njegove. Ko bi bil tudi desetkrat na leto cesar Bečki sklenol s Turki mir ali premirje, Uskoki pri vsem tem niso mirovali. Znali so oni jako dobro, kod vodi pot v srce Turčije,

¹⁾ Škemovec je vas čisto vlaška, v ostalih je več ali manj Kranjcev.

pred dvore spahij in paš, v džamije moslemške, katere so plenili in požigali. Na drznem tem potu dohitela je mnoge drznega četnika smrt v zemlji sovražnikov, a nič za to, težko in drago prodal je on svoje življenje: mnogo turških mater je zastokalo, mnogo žen zaplakalo in mnogo nevest v črno se obleklo. Tovariši ga niso zapustili ni mrtvega v zemlji prokletej, nego naprtili so ga na rame, ga odnesli domov in tu objokavali in pokopali. Kadar se je delil plen: jaspri, cekini, škudi, dragocena oblaka, srebrom in zlatom okovane puške, sablje damaščenske, tedaj se je omenjalo tudi njegovo junaštvo, koliko da je odsekal glav, in njegova hiša dobila je del od plena. To ti je slika četnika tamošnjega! No, ker so po tem četovanju severno zapadne turške pokrajine bile izložene večnemu nemiru, navalili so tudi turški krajišniki nekočkrat na njih, ali naši Uskoki so jih vselej zapazili, pa tedaj udri za njimi v pregon: odvzeli so jim plen in zopet jih zavrnoili s praznimi ro-

nemški, akopram so troškovi za jedne kakor za druge čisto jednaki, ker óne kratke vrstice slovenskega tiska na blanketih ne prouzočajo nikakešnih večjih troškov. Samo v enem slučaju, kadar se pobirajo davki in pristojbine, takrat je slovenski jezik ravnopraven, te uradne akte oddajajo večinom tudi v slovenskem jeziku, in tako ima slovenski kmet vsaj to jedno veselje, da v slovenskem jeziku izve, koliko davkov in pristojbin da mora plačati. (Veselosť na desnej.)

„Taka, z jasnimi besedami državnih osnovnih zakonov in ustave, katere obstanek ustavoverna stranka tako poudarja, v nasprotju stoječa dejanja se je baš pod gospodstvom te iste stranke zmirom trpelo, ko bi vendar, da bi óna imela resno voljo, vrlo lahko odpomagala in s tem vcepila tudi nenemškemu prebivalstvu večjo naklonjenost do ustave, kakor jo pa more imeti óno po zdanjih žalostnih izkustvih. Za to obžalujem, da se je tudi v tem trenutku ustavoverna stranka zopet postavila na stališče okornega odbijanja in osornega zanikanja, mej tem ko si je po celem Avstriji pot naredilo preverjenje, da se more samo s se spraviti in sporazumljenjem nasprotnemu sovražanju uže konec storiti. Jaz bi želel, da bi bili v tem trenutku vsi zložni in se trudili vsi za tem jednim smotrom, doseči na podlagi v ustavi danih določeb zadovoljenje vseh narodov avstrijskih. Ker pa adresa manjšine hoče nadaljevati dozdani boj in nehe sporazumljenja in sprave, zato ne morem zanjo glasovati. Nasprotno pa vidi adresa večine, kar vsakdo najde, kdor jo prečita, poklic Avstrije v mirnem v vzajemnem pospeševanju omogočenem razvijanju vseh narodov svojih, naj si bodo katere koli narodnosti; sporazumljenje je njeno gásló in bratsko skupno delo v povzdigo občne blagosti in moči carevine njen smoter.

In ker vlada gre za tem smotrom in kot avstrijska vlada hoditi mora, ako hoče sploh Avstrijo pripeljati do boljše bodočnosti, nje narode pa do zadovoljnega in srečnega življenja, za to so nje nastop po celem Avstriji simpatično pozdravili. Prebivalstvo avstrijsko se je vsaj uže smelo nadejati, da bode stari razpor in preprič zdej prenehal, in da bode na mesto razdražujočega nasilstva nastopila nova doba jednakega prava in jednake svobode vsem. Zavoljo tega in iz vsega preverjenja bodem glasoval za adreso večine. (Odobrovanje in ploskanje z rokami na desnej.)

kami in krvavimi glavami domov, dokler se naposled niso pritožili Turki po vezirji pri sultanu carigradskem, kateri je ta nered naznanil s turškimi pretnjami poslaniku bečkemu, a ta zopet razločivši stvar pisal v Beč. Vsled tega je bil poslan neki nemški stotnik v Žumberk, da tu zapoveduje in uvede red, no, ta je kmalu platil z glavo veliko svojo ljubav proti redu. Prišel je drugi, pa tudi ta nij otišel živ. Še le s časom odložili so malo po malo Uskoki svojo hajduško naravo, primerno okolnostim divje one dobe, kder se je dostojanstvo človeško merilo samo po tem, koliko je kdo odsekal glav, koliko požgal vasij, razrušil mest itd.

A Uskoki so še i denes rojeni junaki. Nij skoro dežele v Evropi, kder se nij na početku tekočega veka prelivala junaška njihova kri. Uskok je trden, visoke tenke rasti, kar se more najbolj videti v Hrastu, kder so pomešani s Kranjci. Tudi Kranjci niso male

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. novembra.

Kakor se novinarom poroča, bodo **Čehi** dobili svoje lastno vseučilišče, ker se bode vseučilišče v Pragi razdelilo v češko in nemško. Osnovala se bosta baje dva akademiška senata s samostalnimi fakulteti pod jednim rektorjem, katerega bode volila enkrat češka, drugipot nemška stran.

Vnanje države.

Iz **Moskve** se javlja 4. t. m., da je tamošnji slavjanski dobrodejni komitet sklenil osnovati občeslavjansk gimnazij, ki bode izključno slovanske dijake turške in avstrijske sprejemal. Knez Engaličev je daroval v ta namen 30.000 rubljev.

V **Cetinje** je prišel 4. t. m. od Turčije imenovani ministerski resident za Črno goro Chalib Effendi.

General Parencev je z nova organizoval **bolgarsko** armado, katero organizacijo je bolgarski knez Aleksander odobril. Bolgarska narodna vojska bode štela 24 peških družin, 6 konjskih sotnij in 13 baterij za polje. Onih 24 družin se bode razdelilo v 4 brigade in bodo garnizovale v Srepci, Vidinu, Trnovem in Ruščuku. Namnožili so se tedaj pešci za 3 družine, konjica za dve sotniji in artiljerija za 4 baterije.

Italijanski listi, ki se tudi po Avstriji čitajo, čudovito nesramno agitirajo zoper Avstrijo. Nekov tak časopis vlaški piše: „Politika desničarjev, ki je trajala 16 let, nam je živce pomorila s svojim „mir za vsako ceno“; ali narod, ki broji 27 milijonov, mora stopiti nasproti vsemu strahovanju in se braniti! Bovic pravi: Avstrija je država brez narodnosti; Italija pa je država, ki mora svojo narodnost kupiti na troške Avstrije!“ Dunajski „Presse“ pa toži, da smejo Vlasi tako pisati, a vlaška vlada jim to celo pusti. Mi se temu nikaikor ne čudimo, ali čudimo se temu, da se takemu besnemu irredentarizmu pri nas v Avstriji pot ne zapira s tem, da bi se dalo Primorcem in Istraninom ravnopravnost.

Zanimivo je, kar piše nemška „Voss. Ztg.“ o vedenju nemške napredne stranke napram **nemško-ruskim** razmeram. Oni časopis pravi: „Ako v časopisih napredne stranke se v najnovejšem času čujejo glasovi, ki ne odobrujejo vsega kar brez pomisleka, kar naredi državni kancelar (Bismark) v vnanji politiki, se je to zgodilo zaradi tega, ker čutimo potrebo miru. Da pa ti časopisi izražajo svojo bojazen javno, prouzočili so to ščuvalni članki po nemških oficijoznih listih pred shodom v Aleksandrovem.“ Iz tega kar pravi rečeni list sledi prvič, da se je javno mnenje v Nemčiji obrnilo deloma zoper Bismarka zaradi njegovega postopanja zoper Ru-

sijo in drugič, da so Bismarkovi organi prvi pričeli ščuvati na Rusijo, kar se tedaj v Nemčiji priznaje.

O! kod izvira najnovejši pritisk angleški na **Turčijo**? Angleški poslanik Layard je obiskal pred kratkim znanega Mithad pašo v Siriji, in turški sultan uže s tem nij bil zadovoljen; Layard je potem dal migljaj, da Angleška bi rada dobila kak utrjen prostor na azijske obali, — ali vsled tega se je turški sultan tako razardil, da je odpustil prejšnje ministerstvo in imenoval na svet ruskega poslanika kneza Lobanova novo zdanje ministerstvo. In ker Layard ob svojem prihodu v Carigrad nij bil posebno prijazno sprejet, poročal je v London in od tega časa zahteva Anglija one „reforme“. Sultan se angleškim terjatom nehe udati, ali v Carigradu je Anglija prozvala silno razburjenje mej prebivalstvom. Videli bomo posledice.

Dopisi.

Iz Temnice na Krasu, 29.

oktobra. [Izviren dopis.] Drago mi je, da prvi svoj dopis smem začeti z veselo novico, in sicer s to novico, da se je tukaj nova šola odprla. Naj jej nebesa podelé svoj blagoslov! Zraven naj pa tudi tisti, ki morejo, pripomogó, da pride v cvet. Novi g. učitelj je našel z velikim zadovoljstvom kot predsednika šolskemu svetu zaradi umnosti, pravičnosti, omike in imenja po vsem Krasu in še dalje slovečega gospoda Frana Štepančiča. Ta gospod je ves drug mož kakor nekateri predsedniki (!), ki za silo bero, pišó pa da se Bogu smili, vrhu tega pa so prav po Gospodovej primeri le volcér v jančej koži, tedaj brez omike, brez srca in požrtvovalnosti. Taki ljudje so le na videz. Ker se misli pisec teh vrstic povrniti v obširnej razpravi k temu predmetu, to je k ustavu krajnih šolskih svetov, o katerem pride morda marsikaj še neznanega na svetlo, torej za zdaj dovolj o tem. Ker je g. Štepančič značaj, popolnem omikan, pravicoluben in odkritosrčen, sme se pričakovati prav za gotovo, da bode učitelja podpiral v njegovem težavnem opravilu ne pa polén mu metal pod noge, kakor se žalibog — godi nekje, kder bode treba krinko hinavščine strgati raz obraza, če ne drugače — s peresom. Slavnemu c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Sežani gre posebna hvala, da je časa potrebo razumevši, Temnici dal šolo*). Ta okrajni šolski svet, sestavljen bolje nego marsikje iz jako razumnih

*) Prebivalci Temnice in Lipe, zelo prijetne vasi blizu, so to novico z navdušenjem sprejeli.

Pisatelj.

postave, ali kadar postaviš sred njih jednega Uskoka, a tu imaš živi kip Gulivera v zboru Lilliputancev, toliko nadvišuje z rastjo Uskok Dolenjca Kranjca. Kolikor ga dela rast junaka, to podoba še vzvišuje podolgovat njegov obraz s prekrasnimi črnimi brkami in z dvema črnima živima očesama, katerih pogled prebada človeka tako, da mora verovati, ka so same te oči uže možne potolči sovražnika. Po vsem primerna je njegovemu telesu tudi obleka: Košulja (srajca) ná vratu in prsih razgaljena, hlače skrojene od belega ali sivega sukna, ozke tako, da se tesno na nogi ulegajo, črne čerape (nogavice) hlačice in opanke (v Hrastu videl sem po največ mestne črevlje). Hlače pripasujejo z usnjatim pasom, in ako ide po poslu izven službe — čemerom (usnjatim pasom, v katerem so ušiti cekini itd.). Na srajco oblači ječermo (prslek) od črnega ali sivega sukna izšito s črno modro ali rdečo volno in z gumbi. Vrhu tega

meče na pleča haljino ali kožuh. A na glavo deva rdečo kapo, katero nosijo i otroci i devojke (dekleta) neomožene. Tudi žene niso mnogo manje od moških, istih črnih živih očíj in podolgovatega suhega lica kar prihaja od tega, ka skoro vse breme gospodarstva na njihovih ramenih leži. Tudi žene se jako krasno i obrazno (slikovno, malerišch) oblačijo. Košulja (srajca) njihova dolgačka, segajoča do črez kolen, izšita je pisano okolo vratú, po nedrih na razporku in na kraji širokih rokavov, pa z rlečim pasom nad kolčtoma pripasana. Vrh košulje (srajce) nosijo zobun (jopo) ali šubo (kožuh) skrojeno na način zobuna. Pregačo predprt si tko od volne raznobojne (a največ je modre in rdeče boj) na način preproge, s fransami na okrajih. Rizen tega nosijo hlačice od temnega in čerape (nogavice) od sukna modrega, rdeče navezanega. Na to obuvajo postole (črevlje). Na glavi je peča. Isto tako oblačijo se i dekleta, s to raz-

in na okoliščine previdno torej tudi delikatno obzir jemljóčih udov, je dozdej uže veliko do- brega za šolstvo na Krasu učinil. Ne morem zamolčati, ker bi bilo nepravilno, da se sam v. č. njegov predsednik, vitez Bosizio, prav mnogo in z uspehom poteza tudi za šolstvo. Tudi o tej stvari prihodnjič enkrat več, za denes mi bodi dovoljeno še nekaj o Temnici izpregovoriti. Ta vas leži na severji od nabre- žinske postaje, kake pičle tri ure hodá daleč na precej visokem in rodovitnem vrhu, torej ne morem razumeti, zakaj se jej pravi: „Tem- nica“ na mestu: Temenica od besede teme (ena), kajti tukaj je zadosta svetló. Pa nikari se ne bojte, da vam bodem nadlogo delal s kako jezikoslovno razpravo; niti ne mislim ne- na to, nego hotel sem samo povedati, kar mi je šinilo skozi glavo. To še nij nič hudega, zljaj pa — kaj družega! Tukaj je bila razen trgatve, koje je bilo malo več, nego nič, do- bra letina. Pšenice, ječmena, krompirja, ko- ruze, ajde, repe in drugih pridelkov je obilo; torej, slava Bogu, nij tako kakor doli bliže jadranskega morja, kjer je delavnim in um- nim kmetom večmesečna suša vse uničila. Ču- jemo, da bode ubogim tem prebivalcem po človekoljubnem prizadevanji sežanskega gla- varstva vlada za zimo pomagala. Da se davki v taci okoliščinah ne mogó plačati to se ra- zumeva. Za uboge spodnje Kraševce bode ta zima zares trda, ako se jih ne usmili vlada, ki mora pač skrbeti in reveža pod pazduhe prijeti. Stari ljudje na primorskem Krasu ne pamtè take uime, tako popolnem ničeve letine. C. kr. glavarstvo je torej dobro ukrenilo, da je to zelo neugodno stvar skrbno preiskalo, in prej tudi svoje predloge stavilo. Da bi le bili sprejeti, ti predlogi!

Kakor je po kraških sodih suho, tako pravijo, da bode zima suha. In zima se bliža! Ajda se ravno spravlja domov in lastavice so uže ostavile naše kraje — naj bi šli ž njimi tja črez avstrijske meje nekateri tuici, ki so večjidel obrtnije na Krasu na-se potegnoli, pa nas obirajo. Ne pelizga več niti škrjanec niti lastavka na zraku, zato pa žvižga uže mogo- čna burja črez kraške vrhe — bič božji. A vendar nij še tako neznosna ta burja, kakor slavni Dante poje o viharjih:

Io venni in loco d'ogni luce muto,
Che mugghia come fa mar per tempesta,
Se da contrari venti è combattuto. —

Iz celjskega okraja 31. okt.
[Izv. dop.] Uže dalje časa se na spodnjem

liko, da pokrivajo glavo mestu peče z rdečo kapo in spletajo črne lasé v jedno kito z vple- tujakom od raznih igračic, od školjk, steklenih koral in biserov, katera kiti visi po ledjih, mej tem ko jo žene spletajo z istovrstnim vpletnjakom v dve kiti, kateri jim visita spre- daj ob obeh straneh po prsih. Razven tega ima vsaka Uskokinja okolo vratu djerdan (ogr- ljaj — ovratni kinč) iz koral in stekla, na način koral barvanih. No najboljše mi so se priljubili otroci. To okroglo slavnjsko lice, črni lasje in črne velike oči kažejo, da uže tudi v njih bije srce za čine junaške, ali vsaj za rečim takim slutiti. Marko Predanič, fant sedmih, osmih let, kateri naji je spremljal iz Hrasta v Drage, jako mi je razločno odgovar- jal na moja vprašanja; in ko sem ga vprašal, boji-li se česa, odgovoril mi je drzno, da je uže videl volka, pa ga se nij nimalo ustrašil, a kaj še le, da se pred drugim čim uplaši!

(Konec prihodnjič.)

Štajerskem, posebno v okraji celjskem klati neki agent in kmetske ljudi na pristop k zavarovalnemu društvu „Concordija“ vabi. Denes se je skoro cela občina Dramlje vzdignila zoper tega sleparja in po zastopniku tožbo vložila pri konjiškeji sodniji. Bog jej pomogi! Kmetje, kateri so se po tem človeku pri „Concordiji“ zavarovati dali, vidijo da so zapeljani in pre- varani. J. R. je rekel namreč, da bode od 100 gld. zavarovane svote samo 10 ali 20 kr. plačevati letne zavarovalnine, zdaj pa, ko so zavarovani kmetje od „Concordije“ menjice dobili, je od 100 gld. še nekaj črez 1 gld. pla- čila. Manje premožni kmetje stokajo, a poma- gati se ne da. Rubežen jim žuga. In kdo je tega kriv? J. R. in njegov prijatelj A. bivši pisar pri odvetnikih v Celji (zdaj zakotni ad- vokat v Šentjurji na j. ž.) sedita kavdraioča v krčmi in prigovorjata kmetom naj se zavá- rujejo; zraven pa kujeta tožbe zoper zavarovane, katerim nij možno plačevati. Politizirata v nemškem jeziku, da kmetje njijoo hudobno sleparsko postopanje še manje razumejo. Vrh- tega se pa tudi iz njijnih ust semtertje glase besede kakor; dumme vindische bauer. Oba- dva sta sina slovenske matere, a zdaj sta se- veda velika gospoda (!) in se nemškega jezika poslužujeta.

Opomniti je pa treba; da se je agent J. R. še le kot občinski sluga nemški jezik nekoliko lomiti vadal, da ga pa še zdaj niti na pol zmožen nij. Naj jima bode tedaj nem- ška zemlja bolj rodovitna, ker se jima sloven- ski kmet nehče udati!

T. B.

Domače stvari.

— (Porotnega sodišča seje) se začnó prihodnji ponedeljek 10. dan t. m. Do- zdaj je opredeljenih osem obravnav, toda jedna od teh utegne trajati več dnij; tiče se le- ta tistega fanta iz Šiške, ki je obdolžen, da je letos po leti umoril in oropal v Latermanovem drevoredu nekega postarnega črevljarja, ki je tudi iz Šiške bil doma.

— (Vznemirjanje.) Tukajšen nemšk list, ki zmirom prinaša le nezanesljive date, je tudi pisal v svojem predzadnjem broji o govejej kugi, ki se je po njegovih virih začela v Bevkah, vasi poleg Vrhnike. Avtorizirani smo, óno notico v „Tagblattu“ v naslednjem popraviti: V sredo dopoldne je res došel te- legram v Ljubljano s poročilom, da je v Bev- kah jeden vol za govejo kugo poginil. Ob 1. uri popoldne je bila komisija uže na mestu, je raztelesila vola, a zjediniti se nij mogla v tem, je-li vol poginil za kugo; ali ker je ko- misija konstatirala sum, da je vol bil kužen za to je vse potrebne korake storila, da se goveja kuga niti ne zanese niti ne razširi v Bevkah, katera vas, mimogredoč rečeno, ima pri 30 hišah 500 glav govede.

— (Ljubljanski psi) tudi čutijo go- vejo kugo. Mestna gospodska je oglasila, da nobeden pes ne sme prost letati po Ljubljani, nego da vsak mora privezan biti na „lanec“. Pse, ki se bodo vzlic tej prepovedi „svobodni“ nahajali po ulicah, bode konjač pobral in spravil — iz tega sveta.

— (Šentvid nad Ljubljano) je za- radi goveje kuge ves obkoljen in popolnem zaprt. Komisija je dala pobiti dve govedi in nad dvajset ovac, po katerih je bila baje kuga sem zatročena z Dolenjskega. Občinske prvake opozarjamo na krškega županstva razglas o goveji kugi, ki je priobčen v včerašnji šte-

vilki našega lista. Župan pri Velikem gabru je živa priča, kako potreben je — poduk.

— (Goveja kuga.) „Laib. Ztg.“ včera j poroča, da je pod litijskim, krškim, novome- škim in črnomeljskim okrajinim glavarstvom vsled kuge dozdej poginilo ali pobitih bilo 529 goved, 14 ovac in 1 koza.

— (Gostilna v kazini) je zopet zaprta. Ne vemo, ali je krčmar tako slabo stregel svojim gospodarjem, da so izostali vsi gostje, ali so ga gospóla kazarinji tako obilno podpirali, da nij mogel izhajati.

— (Dr. Josef Jug,) advokat pri Sv. Le- nartu v Slov. Goricah, znani „ferfassungsstraj- ski“ Slovenec in bivši Brandstalter Seidlov agitator bil je te dni pred c. kr. okrožnim so- diščem v Celji po večmesečnem preiskovalnem zaporu obojen na poldrugo leto teške ječe, ker je svoje stranke za 3000 gld. prevaril.

— (Redek lovsk uspeh.) Iz ložke doline se nam piše: G. Ščitomir Vilhar iz Prezida, najemnik občinskih lovov Pudob-Iga- vas, Vrhnika in Poljane je dné 5. novembra lovčš z večjim društvom dobil na omenjenih lovih tri medvede, jedno lisico in — jednega zajca.

— (Pri dobrodelnej besedi,) ki jo odbor gospoj priredi jutri zvečer v čital- nišnej gostilni; bode slavnoznani možki pev- ski zbor čitalnični izvrševal pevski oddelek. Po končanej loteriji pa bode svirala priljub- ljena gledališka elite-godba pod vodstvom svo- jega kapelnika g. Mayerja. Nadejati se je po tem takem prav prijetnega in — za blagi namen čestitih dam prav uspešnega večera.

— (Iz St. Petra na Notranjskem) se nam piše, da je ravnateljstvo južne želez- nice vsled združene pritožbe občin Št. Peter in Nadanje selo, o katerej smo bili o svojem času poročali, prestavilo uradnika Schmidta, trdega, nam Slovencem sovražnega Nemca, na Gorenje Štajersko. Z radostjo konstatiramo torej da se ravnateljstvo južne železnice ozira na opravičene pritožbe občinstva; še z večo ra- dostjo pa nas navdaja okoliščina, da se pri nas nahajajo občinska zastopništva, ki so pri- pravljena naše narodne pravice vsikdar in pov- sodi braniti in ne moremo si kaj, da ne bi izrekli želje, naj vrli občini Št. Peter in Na- danje selo posnemajo v taci in enaci okoli- ščinah tudi druge naše narodne občine. Bodimo brezobzirni, kadar nam gre braniti našé na- rodne pravice, kakor so brezobzirni óni, ki nam jih kratijo in z nogami teptajo. Čast to- rej občinskima zastopništvoma St. Petra in Nadanjega sela!

— (O dr. Krausovem morilcu) se je te dni govorilo po Ljubljani, da ga je sodnija uže v pest dobila. O tem je toliko resnice, da imajo na Žabjaku nekega pisarja, na katerega sum leti, da je ubil in oropal pokojnega sodnika, a dokazati ujetniku tega dozdej še nij bilo moči, on pa taji.

— (Poštarina za Bosno in Herce- govino.) Sredi tega meseca se dozdanje vojne poštné postaje v imenovanih deželah spremené v stalne „c. kr. vojaške poštné urade“, ob jednom pa prestane za Bosno in Hercegovino oproščenje od poštarine, katero so doslé už- vali vojaki, in veljalo bode odslé samo še za tiste oddelke naše vojske, ki so v Novem Pa- zaru. Od 16. t. m. počenši znaša poštarina frankiranim navadnim pismom, ki jih pošilja ali prejema vojaštvo v Bosni in Hercegovini, po 5 kr. od 15 gramov, če se pa pismo ne frankira, po 10 kr.; za dopisnice bode plače- vati kakor v obče po 2 kr., za tiskane stvari

pod križnim zavrtkom pa po 2 kr. od 50 gramov. Ker bode zmirom kaj Slovencev vojakov ostalo v zasedenih deželah, zato mislimo, da mnogokateremu naših čest. čitateljev ustrežamo z naznanilom te novotarije, ki kaže da se naposled v zasedenih zemljah vendar začelja prijemati stalne naprave.

Razne vesti.

* (Šest zvonov) je poklonil naš cesar bosenskim cerkvam. Namenjeni so v Gračaničo Srčević, Dobreljo, Samobor, Domrko in Koza jico. Na vsacem je doprsna podobá cesarjeva z napisi: „Fran Josip I. darovao crkvi“ in pristavljeno ime sela, ki dobode zvon. Trije zvonovi so posvečeni sv. Nikolaju, ostali sv. Savi, sv. Dimitriju in arhangelu Mihajlu.

Diplom priznanja. Beč 1873.

Trgovina vinom na veliko F. i A. Concoilia u Zagrebu,

naprama nadbiskupskomu dvoru,
preporučuje

svoja hrvatska vina i vina vlastitoga
priroda, (468-3)

onda šljivovice, droždjenke i tropice
vlastitoga proizvoda,
upirničena u Zagrebu i Rakovpotoku,
uz najkulatnije cijene.

Anaterinina voda za usta

po J. G. Popp-u,
c. kr. dvorni zdravnik za zobe
na Dunaji, Stadt, Bognergasse 2.

Boljša od vseh drugih ustnih vod kot preservativ zoper zobne in ustne bolezni, da ne gnjijo in se ne majojo zobje, ima prijeten duh in okus, krepi zobno meso, ter je izvrstno sredstvo za čiščenje zob.

Da si to priljubljeno, neuprljivo pravo morejo preskrbeti vsi krogi, so se vpe-
ljale steklenice različnih velikosti, namreč:
velika steklenica po 1 gld. 40 kr., srednja po 1 gld., mala po 50 kr.

Anaterinina pasta za zobe,

za snaženje in obvarovanje zob, za odstranje-
nje slabega duha in kamena na zobeh. Cena
steklene puški 1 gld. 22 kr.

Popp-ova aromatična pasta za zobe,
najzvrstnejše sredstvo za gojenje in obvaro-
vanje notranjih ust in zob. Cena za kos 35 kr.

Rastlinski zobni prah,

čisti zobe, odpravlja zobni kamen, in površje
zob se bolj in bolj bel. Škatljica velja 63 kr.

Popp-ova plomba za zobe,

s katero si more vsakdo sam napolniti votle
zobe. (37-10)

Aromatično medicinično milo iz zelišč

za olepšanje in oboljšanje polti, in skušena
zoper vse nečistote na polti; v zapečatenih
izvirnih zavojčkih á 30 kr.

V blagovoljni pozor!

V zavarstvo proti ponarejanju se p. n.
občinstvo opozoruje, da je na vratu vsake
steklenice **anaterinine ustne vode bram-
beno znamenje** (firma Hygea in anateri-
nini izdelki) kakor je pri vsaki steklenici
tudi vnanji zavitek, na katerem je dobro
vidljiv vođen tisk, državni orel in firma.

Zaloge imajo v Ljubljani, vse le-
karne kakor tudi gg. Ant. Krisper, Ed. Mahr,
J. Karinger, F. M. Schmitt, V. Petričič, L. Pir-
kar, P. Lassnik, Terček in Nekrep; v Po-
stojni: J. Kupferschmidt; v Škofjeli:
Loki: C. Fabiani; v Kočevji: J. Braune;
na Krškem: F. Böhmches; v Idriji: J.
Warta; v Kranji: K. Savnik; v Litiji:
Mühlwenzel, lekar; v Metliki: Matterjevi
nasledniki; v Novem mestu: D. Rizzoli
in J. Bergmann; v Radovljici: A. Röbbel;
v Kamniku: J. Močnik; v Črnomlju:
J. Blazek; v Vipavi: A. Deperis.

Marija v Ljubljani.

2. oktobra: Ana Strangfeld, kameralnega urad-
nika vdova, 93 let, v franciskanskih ulicah št. 2,
za starostjo.
30. oktobra: Pavla Knafelje, dete parnika v
prisljeni delavnici 9 mesecev, na Poljanski cesti,
št. 53.
31. oktobra: Marija Balant, bci komisarjeva, 6
let, v rožnih ulicah št. 3, za pljučno tuberkulozo.
1. novembra: Marija Strehl, bci hišnika, 21 let,
v Hrenovh ulicah št. 12, za pljučno tuberkulozo.

2. novembra: Alojzij Jenko, pekov sin, 2 dni,
na Marije Tereze cesti št. 5, za slab sijo. — Ven-
cel Grošmeyer, c. kr. stotnik, v slonovih ulicah št. 52.
3. novembra: Leopoldina Fürstner, zasebnica,
45 let, v špitalskih ulicah št. 7.
4. novembra: Valentin Rozman, kaznjenev na
gradu, 54 let, za vodenico. — Anton Kosce, črev-
ljarija sin, 9 mesecev, v Hradeckijevij vasi št. 16,
za ošpicami. — Marija Framdolič, mestna ubožica,
89 let, na Karlovske cesti št. 9.
5. novembra: Fran Skalar, klobučarja sin, 13
let, v Florianskih ulicah št. 35. — Franca Zupan-

čič, črevljarija hči, 1 leto, na starem trgu št. 9, za
jetiko.
V deželnej bolnici.
28. oktobra: Marija Müller, delavca hči, 4 1/2
dni, za slabostjo. — Marija Virk, delavca žena, 65
let, za pljučno tuberkulozo.
30. oktobra: Jakob Smollica, gostac, 52 let,
31. oktobra: Marija Knific, delavca, 80 let, za
slabostjo.
3. novembra: Janez Zajec, klobučar, 25 let, za
pljučno tuberkulozo. — Marija Muje, gostaka, 60 l.

Dunajska borza 4. novembra.	kr.
Enotni drž. dolg v bankovih	68 gld. 45
Enotni drž. dolg v srebru	70 " 45
Zlata rentna	80 " 65
1860 drž. posojilo	127 " 75
Akcie narodne banke	10 " 10
Kreditne akcije	270 " 40
London	116 " 40
Napol.	9 " 30 1/2
C. kr. cekini	5 " 56
Državne marke	57 " 60

Tuji.

6. novembra:

Pri Stonu: Weil iz Dunaja. — Scherbaum iz Mar'boro. — Bauer iz Du-
naja. — Schnabl iz Grada. — Hajek iz Kamnika. — Winter Gross iz Dunaja.
— Stöhr iz Trsta.

„Avstrija“, vzajemno zavarovalno društvo na človeško življenje, (ustanovljena 1. 1860).

Zavaruje na človeško življenje v vseh primerljajih po naj-
nižjih tarifah. Razen tega zavaruje „Avstrija“

pokojnino (penzijo) delavcem.

Vsled te naprave tudi menj premožen delavec lahko za svojo
starost skrbi. **Malo soldov na teden** uže zadostuje, — in zago-
tovljena je **pokojnina**, ki se uže z **50.** oziroma **60.** letom uživati
prične — do smrti. Prihranjen h ne celih **5 kr.** na dan je uže dovolj,
se na ta način za svojo starost preskrbeti.

Tovarnarji in drugi gospodarji, skrbite za blagor svojih delav-
cev in opozorite jih na to dobrodelno napravo.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje podpisano **nadzorništvo**,
kjer se tudi pregledi in tarife **brezplačno** dobivajo.

V Ljubljani, meseca oktobra 1879.

Nadzorništvo „Avstrije“ v Ljubljani:

Ignacij Valentinčič.

(511-3)

Pisarna: **Sv. Petra cesta št. 73** (nova).

O zdravilnej moči

pravega

Wilhelmovega

antiartritiškega antirevmatiškega

kri čistilnega čaja,

navedemo naslednje priznanice:

Gospod Fran Wilhelm, lekar v Neunkirchenu.

Naszály, 18. decembra 1875.

Dozvoljujem si izraziti s tem svojo zahvalo za čudoviti učinek,
katerega dela Vaš izvrstni Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški
kri čistilni čaj. Z njim sem jaz popolnem ozdravil neko ženo v
Sutö, akopram so jo uže tri četrta leta zdravili najboljši zdravniki
tega kraja, ki so uže nad njo obupali. S tem zdravljenjem je vaš
čaj v tem kraji tako se priljubil, da g. Jos. pl. Török, lekar, kra-
ljeva ulica 7, v Pešti, gotovo dobro prodaja Suttöskim kmetom.

Tudi pri meni doma se je dogodilo, da je neki pri meni
v službi stoječ mlad mož tako silno trganje po udih dobil, da nij
mogel ni rok ni nog giniti; a ko je porabil 3 zavitke vašega
izvrstnega čaja in 2 buči vašega ces. kr. izklj. priv. tokečega rast-
linskega sedativa „bassorin“, ozdravel je popolnem. Tudi j. z rabim
ta čaj dvakrat v letu in jaz sem prepričan, da mi dobro dē. Zahva-
ljujoč se še jedenkrat v imenu ozdravljenih, znanim z vsem što-
vanjem

Mihael Holdampf,

najemnik posestva v Naszáy, p. Totis, Ogersko.

Gospod Fran Wilhelm, lekar v Neunkirchenu.

London, 5. januarja 1876.

Uže leta in leta sem rabil Vaš Wilhelmov antiartritiški in
antirevmatiški kri čistilni čaj, kateri sam me je mogel ozdraviti mo-
jega silnega revmatizma. Ščovanjem

C. F. Dorn,

London, 46 Museum Street, poleg British Museum.

Gospod Fran Wilhelm, lekar v Neunkirchenu.

Oroszmezö, 9. januarja 1876.

Ne morem si kaj, da bi se vašemu blagorodju ne zahvalil za
meni pripisani antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj, ker sem
bil celi dve leti bolan za revmatizmom na nogah, a ozdravljen po
vašem kri čistilnem čaju, kar sem dosle in bodem v prihodnje ob-
činstvu naznanjal. Vas udani

Heinrich Ruhestöcker, davkovski pobiralec.

Jedino pravi prireja

Fran Wilhelm, lekarnar v Neunkirchenu (Dol. Avstr.)

Zavitek, razdeljen v 8 vzemkov, prirejen po zdravniku
zapovedanje, z navodom uporabi v raznih jezikih 1 gld., za kolek in po-
vezovanje 10 kr.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj ter naj zatorej
vsak zahteva vedno le „Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški kri
čistilni čaj, ker so priredki, ki slujó samo pod imenom antiartritiških
antirevmatiških kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni, ter jaz vedno sva-
rim pred nakupavanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi Wilhel-
mov antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj tudi

V Ljubljani: Peter Lassnik;

Anton Leban, lekar v Postojni; Karel Šavnik, lekar v
Kranji; Fr. Wacha, lekar v Metliki; Dom. Rizzoli, lekar v
Novem mestu. (522-1)